

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Niet verborgen

"Zou zich iemand in verborgene plaatsen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou zien? spreekt de HEERE"

Jeremia 23:24a

Jeremia, de profeet van de Heere, is aan het woord. Hij spreekt wat God hem heeft voorgezegd. De priesters in Juda houden zich niet aan de wet van God. Zij overtreden die wet. En zo de voorgangers zo het volk. Het lijkt of de Heere niet Zijn wet aan Israël heeft gegeven, een wet om naar te leven. Allerwege worden de rechten van God geschonden. Dan zijn er ook nog de valse profeten. Ze moeten het wee verkondigen, maar ze spreken slechts het wel. God laat door Jeremia Zijn volk weten dat alles voor Zijn oog zichtbaar is. Niets is bedekt voor Zijn alwetendheid. Alle dingen zijn naakt en geopenend voor die God met Wie de mens te doen heeft. Geen ding is voor Zijn oog verborgen.

Kleine kinderen vinden het prachtig om verstoppertje te spelen. U kent dat spel wel: "tien, twintig, dertig... honderdtien, wie niet weg is, is gezien; ik kom."

Wat kleine kinderen doen, doen grote mensen ook. Dan niet letterlijk, maar figuurlijk. Soms voor elkaar. Maar helemaal voor God, voor de grote en heilige God. Dat begon al in het paradijs. Gegeten van de vrucht van die boom, waarvan God had gezegd dat ze daar niet van mochten eten. Terstond daarna kwam de vrees in het hart voor God. Gedreven door die vrees hebben Adam en Eva zich verborgen onder de struiken in de hof. Ze dachten: hier kan God ons niet zien en niet vinden. U weet: Gods stem klonk: "Adam, waar zijt gij?" God was Zijn schepsel kwijt. Daarom zocht Hij en daarom riep Hij

de zich verbergende mens.

Wij doen als Adam en Eva. We verstoppen, we verbergen ons voor God, en we denken: God mist ons niet en daarom zoekt Hij niet en daarom roept Hij niet. Zo leven we rustig voort. We hoeven niet te vrezen. We kunnen leven zoals we zelf willen.

Dat wij ons verborgen houden, is begrijpelijk. Immers God is de Heilige en wij onheiligen, zondaars; we kunnen voor Hem niet bestaan. In Zijn nabijheid zouden we verteerd worden door de vlammen van Zijn heiligheid. Vrees voor die heilige God, vrees voor de Rechter, Die rechtens kan oordelen, houdt ons in onze schuilhoeken.

God zoekt en Hij roept, precies als toen in het paradijs. Vul uw eigen naam maar in. Evenwel - vanuit onszelf komen we nooit, houden we ons verborgen voor God. Wie gaat er ook naar zijn Rechter, Die het vonnis reeds heeft uitgesproken: de zondaar zal de dood sterven.

Echter wat zijn we dwaas! Zijn we nu ooit voor de grote God verborgen? Kunnen we nu ooit voor die God onzichtbaar zijn? Hoort toch wat de Heere zegt: "zou zich iemand in verborgene plaatsen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou zien?" Hoort u: God spreekt van "iemand". Dat betekent: niemand. Niet één kan zich voor God verbergen. U niet en ik niet, geen mens, niemand. God ziet en weet alles. God ziet u in uw schuilplaats, in al uw krampachtigheid om u verborgen te houden voor God. In uw opgaan in de dingen van beneden, u in beslag laten nemen door de aardse dingen, en dan denken God is er niet, God ziet het niet en Hij weet het niet. Hij weet van uw onbekeerlijkheid, van uw zelfhandhaving, van uw leven in de zonde, van het bedekt houden van de ongerechtig-

heid. Hij weet af van de ruzie met die en die. Hij weet hoe u vanuit godsdienstzin aan het poetsen en boenen bent om u enigmatische heilig te maken voor God. Niets, maar dan ook niets is bedekt voor Zijn alwetendheid en voor Zijn alziend oog. Hij weet, Hij kent, Hij ziet al uw zonde, heel uw verdorvenheid, uw vijandschap. En Hij zoekt u en Hij roept u. Waarlijk Hij roept u bij uw naam.

Door de Heilige Geest gaan we uit de verborgen plaatsen. O dan kunnen we niet anders verwachten dan het oordeel, dan de voltrekking van het doodvonnis. Maar 't is een wonder, het grootste wonder! Verwachtend het doemvonnis, o God, Uw doen is rein en Uw vonnis gans rechtvaardig, en dan God geen Rechter. God Die vrijspreekt, God Die komt met Vaderlijk ontfermen, met genade voor een des doodsschuldige. Is God dan niet rechtvaardig en heilig en waarachtig. Hij heeft toch gezegd: de ziel die zondigt, zal sterven? Ja maar Hij gaf Zijn enige Zoon. Die is de dood gestorven, op Golgotha, aan het vloekhout.

Hoe zalig is het als we ons niet meer kunnen verbergen. Wat valt dat eeuwig mee. Toen Adam tevoorschijn kwam heeft God gesproken van het Zaad der vrouw, van Jezus Christus. Dat gebeurt ook vandaag nog. Zo is God, vol genadige ontferming, van eeuwige liefde.

Er is een kleine in de genade, één die het niet meer weet. Ik denk aan Simon Petrus. "Simon Jonaszoon, hebt gij Mij lief?" O de zonde in de zaal van Kajafas stond hem zo voor ogen. Dat was toch niet verenigbaar met genade? Simon durft geen antwoord te geven op Jezus' vraag. Wat is zijn troost? Wel dat de Heere alles weet. Hij beroept zich op de alwetendheid van de Heere. Die alwetendheid is juist voor hem tot vertroosting.

Al meer gaan verstaan wie we geworden zijn door de afval van de levende God? Al meer in zicht in uw verdor-

venheid, in uw vijandschap, in uw onbekeerlijkheid? Dan moet u niet moedeloos worden. De Heere weet er toch van? Daarom moest Hij Zijn Zoon als Plaatsbekleder overgeven aan hel en aan dood! Gods alwetendheid is tot rijke troost voor een die het niet meer weet. Met uw zuchten en uw zorgen bent u voor Hem niet verborgen.

Ds.v.Z.

Van de administratie

Deze keer een kort bericht. We ontvingen de opgaven van 4 nieuwe abonnees en een gift van f 10,-. Hartelijk dank.

De opbrengst van de ontmoetingsdag te Kampen bedroeg f 6.615,15. Heel hartelijk dank voor dit mooie bedrag.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers,

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkkerk.

Versijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Ontmoetingsdag

Velen mochten elkaar weer ontmoeten in Kampen. Door omstandigheden waren wij zelf verhinderd te komen. De tekst van de toespraken vindt u in dit nummer van ons blad. Wie niet kon komen kan er alsnog kennis van nemen en wie het gehoord heeft kan

het nog eens rustig nalezen. We vernamen dat het een goede dag was in Kampen vanwege het gesprokene en vanwege de onderlinge ontmoeting.

Inhoud

Vanwege het opnemen van de gehouden toespraken in Kampen vindt u verder alleen een vervolgartikel over Richard Sibbes in dit nummer.

Aan het vijftigjarig bestaan van de gemeente van Scheveningen zal in het volgende nummer van ons blad aandacht besteed worden.

AvH.

Geestelijk weerbaar in onze tijd

Openingstoespraak Ontmoetingsdag Kampen '96

"...maar wij, die des daags zijn, laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen der geloofs en der liefde en tot een helm, de hoop der zaligheid...."

(1 Thessalonicenzen 5:8)

Weerbaar! We weten, wat dat betekent. We hebben het over een "weerbaar volk" of een "weerbaar land". We bedoelen dat zo'n volk of land menselijk gesproken in staat is zichzelf te verdedigen tegen een eventuele vijand. Er is een leger, gewapend en geoefend. Het vreemde leger, dat probeert de vrijheid te ontnemen, heeft er mee te rekenen. We weten het ook, dat ten aanzien van ons volk door velen betwijfeld wordt of men die weerbaarheid nog wel op het oog heeft. De militaire dienstplicht is afgeschaft, al blijft die in theorie nog gelden. Sinds kort hebben we enkel een beroepsleger van minder omvang.

In onze tekst gaat het om de geestelijke weerbaarheid. Is die niet veel méér nodig? 't Gaat dan niet om een eventuele vijand, die zo nu en dan eens aanvalt. De vijanden van de Kerk des Heeren zijn er altijd en houden niet op om aan te vechten. Wat is het daarom bedroevend, dat de weerbaarheid van de Kerk vandaag zo weinig uitkomt! Er is een geruisloos proces geweest, waardoor het beeld ontstaat: er bestaat geen tegenstelling tussen de kerk en wereld. Ondertussen zijn de vijanden haast ongemerkt binnengedrongen. Het is daarom nodig de weerbaarheid van de Kerk des Heeren vanuit Gods Woord onder ogen te zien. Nog meer: om zelf door Gods genade er iets van te kennen.

We horen de apostel Paulus ervan

spreken: de noodzaak geestelijk gewapend te zijn "...laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen der geloofs en der liefde en tot een helm, de hoop der zaligheid". Hij schrijft aan de gemeente van Thessalonicenzen. God Zelf heeft die gemeente vergaderd, bekeerd van de afgoden tot de dienst van de levende God. In die gemeente komt bijzonder openbaar de levende verwachting van de wederkomst van Christus. De apostel verblijdt zich daarover. Is het niet de vrucht van het werk van de Heilige Geest! Toch.. hij weet het ook dat zij daarin onderwijs en leiding nodig heeft. De dag van de wederkomst, de dag des Heeren zal onverwachts komen. "Hij zal komen als een dief in de nacht". Zo heeft de Heere Christus Zelf ervan gesproken. En nu, vanuit dat beeld geeft de apostel onder de leiding van Gods Geest allerlei vermaningen. De tegenstelling spreekt hier tussen de nacht en de dag. Het zijn kinderen "van de dag" én kinderen "van de nacht". En waar het op aan komt is, dat de kinderen van de dag als zodanig ook openbaar komen in het midden van deze wereld.

Slapen en dronken-zijn

Hier is de uitbeelding van die "des nachts" zijn, die buiten God leven. "Want die slapen, slapen des nachts, en die dronken zijn zijn des nachts dronken" (vers 7). Zo is het toch in het algemeen. In de nacht slapen we en zijn er ook vaak de gelegenheden, waar men zich aan de drank te buiten gaat. Zo is het met de mensen, die buiten God leven. In de slaap gaat de werkelijkheid aan ons voorbij. Zij die zonder God leven, ontgaat de werkelijk-

heid ook. Nóch God, nóch de zonde zijn realiteiten. En dan dronken-zijn; het versterkt nog de uitbeelding. Iemand, die dronken is, leeft in een roes. Hij onderkent niet wat er gebeurt. Hij ziet de dingen precies anders als dat ze zijn. Die "onder invloed" is houdt het stuur niet recht en maakt ongelukken. Zo is het met ieder, die buiten God leeft. Die 'des nachts' zijn, léven in een roes en stérven in een roes. Zonde op zonde wordt bedreven zonder wezenlijke bezinning. De grenzen van Gods geboden worden niet onderkend. Het loopt uit op de eeuwige ondergang.

Komt het vandaag niet op een ontstellende manier uit? Er is vermeerdering van wetenschap. Er is een toename van mogelijkheden op allerlei gebied. Er zijn onmiskenbaar voordelen in verborgen. Toch...zien we niet juist de mens van onze dagen getekend in dit woord van de apostel? De mens vandaag komt uit als "slapend" en in een toestand van "dronken-zijn". De ogen niet open voor het bederf en het erge van de zonde, in bedwelming heengaand naar het eeuwige verderf!

De dreiging

"Die des daags zijn". Over hen heeft de apostel het in onze tekst. Zij zijn anders dan die "des nachts zijn". Ze waren van zichzelf ook in de donkerheid. Alleen Gods werk deed hen ontwaken. En tot hén klinken de tegelijk ernstige en vertroostende woorden "...laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs en der liefde en tot een helm, de hoop der zaligheid". Zij hebben nodig te leven bij de werkelijkheid: nuchteren te zijn en tegelijkertijd gewapend. Om daaruit sterkte te krijgen.

Ze hebben in het "des daags zijn" geen waarborg, dat ze bewaard worden. Ze kunnen niet zeggen: ik zal geen bedwelming ontvangen. "Ze worden bedreigd, zoals ze in zichzelf zijn. Ze leven in een bezeten wereld". De verleidingen van de vorst der duisternis komen op hen af. 't Gevaar is zo groot, dat ze toegeven aan de tijdgeest, meegaan met de wereld, mee met allerlei, dat afvoert van de Heere en Zijn dienst. We kunnen het ook zeggen, zoals het hier spreekt: dat ze bedwelmd worden, slapen en dronken-zijn! De duivel schiet zijn pijlen op hen af om dat te bewerken.

Vanuit die dreiging: de vermaning in liefde tot de geestelijke weerbaarheid! Calvijn tekent hier aan: 'dewijl dan de duivel ons altijd nagaat en duizend

lagen legt, zo behoren wij niet minder naarstig en wakker te zijn".

Bekleed met Gods wapenrusting

De geestelijke weerbaarheid komt hier uit. In het bekleed worden met de wapenrusting Gods. Het is eigenlijk een aansluitend beeld. Die 's morgens wakker wordt, doet de kleren aan, die hij op die dag aantrekt. Een geestelijk ontwaakte krijgt ook andere kleren aan. Gods kinderen worden geestelijke strijders. Het behoort bij het "des daags zijn". Hier is te denken aan Efeze 6: "doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels". Er zijn verschillen. Efeze 6 is uitgebreider, maar het gaat principieel om dezelfde strijd.

De apostel noemt hier twee belangrijke stukken van de wapenrusting Gods: de borstlap des geloofs en der liefde én de helm, de hoop der zaligheid. 't Gaat om twee, die in die tijd voor een strijdend soldaat onmisbaar waren.

Het borstwapen was vooral belangrijk. Niet zelden was het aanduiding van de hele wapenrusting. Dit harnas moest de dodelijke slagen opvangen. Het bedekte de edele delen. Wanneer het de soldaat niet gelukte met zijn schild de felle slagen of vurige pijlen te weren, dan konden ze nog stuiten op het borstwapen. Het beveiligde zo zijn leven. Het is de grote vijand te doen om hét leven. Daartoe tracht hij met zijn vurige pijlen Gods kinderen te bedwelmen om ze te voeren naar de ondergang. Tegenover die ontzettende dreiging: het borstwapen van het geloof en van de liefde. Zo worden Gods kinderen beschermd en bewaard. God doet het, maar het gaat door hen heen, in de oefening van het ware geloof en de liefde.

Het geloof...! We moeten denken aan het geloof, dat de Heilige Geest in het hart werkt. Dat geloof drijft uit naar God. Dat geloof vertrouwt op de Heere. Dat geloof mag de Heere in Zijn woorden en in Zijn onveranderlijke beloften aangrijpen. Dat geloof gaat uit naar de gerechtigheid van Christus, waardoor een schuldig zondaar voor God kan bestaan.

De liefde...! Hier weer de liefde, die uit God is. Die liefde verbindt aan de Heere. Die liefde doet uitgaan naar de gemeenschap met God in Christus. Die liefde steunt op haar Liefste.

Tegen dat geloof en die liefde moet de vijand het afleggen. Daarop worden de vurige pijlen uitgeblust!

En dan de helm! De helm was ook

belangrijk. Die helm bedekte het hoofd van de strijdende soldaten. Werd zijn hoofd getroffen, dan was hij uitgeschakeld. Die helm brak nu de pijl in zijn kracht. Door die helm kon een soldaat vrijuit uitzien naar meer dan één kant. 't Laat zien: de hoop der zaligheid. 't Gaat om de levende hoop op het heil in Christus, op wat Hij verworven heeft voor een betere toekomst. Er is hoop in Hem op de volle overwinning. Die hoop geeft moed in de strijd. Zonder die hoop zou er verslapping dreigen en de vijand dringen. Wat een groot geluk is het met die wapenrusting bekleed te zijn! Wat is het tegelijk een geweldige roeping in afhankelijkheid van de Heere met die wapenrusting de strijd te strijden. Zó komen die "des daags zijn" als kinderen Gods uit.

Hoe kan het?

Geestelijk weerbaar door de wapenrusting Gods! U zegt echter: hoe zal dat bij mij werkelijkheid zijn? U vreest voor eigen hart. U ziet de omstandigheden in uw gezin. U merkt de verslapping in de kerk op. Hoe kan er verandering komen?

Wat gelukkig, dat die "des daags zijn" de wapenrusting zelf niet mee behoeven te brengen! Het is in wezen de hunne niet. Hij is geschonken en wordt geschonken. Door diezelfde Geest, Die het uit de duisternis bracht tot het licht, krijgen zij er deel aan. Hij wordt hen gegeven uit Christus, Die de wapenrusting voor hen verworven heeft. Opmerkelijk is hier het verband tussen onze tekst en Jesaja 59:17 "Want Hij trok gerechtigheid aan als een pantsier en de helm des heils zette Hij op Zijn hoofd..." Daar wordt het geopenbaard hoe de Heere het opneemt voor een schuldig volk, dat zucht onder de vijanden. In de verzen ervoor horen we de schuldbelijdenis van het volk, dat het verdiend heeft onder de druk om te komen. De Heere neemt het voor dat volk op. Hij trekt Zich hun ellende aan. Hij brengt heil aan. Daartoe bekleedt Hij Zich met de wapenrusting en verslaat de vijanden. Tekent het niet, dat God bewogen is geweest een schuldig volk te verlossen in en door Christus? Die grote Voorbidder heeft het opgenomen voor hen in de bangste strijd en heeft zo de wapenrusting Gods verworven. Schuldige zondaren, die geen verweer hebben tegen de vijanden, omdat ze zichzelf door eigen schuld hebben overgegeven, kunnen die wapenrusting Gods krijgen in de weg van schuldbelijde-

nis. De Heilige Geest opent hun ogen voor de benauwdheid, om gesterkt vanuit God in Christus de vijanden tegen te staan. Zo wordt de Kerk des Heeren "weerbaar". Niet zo, dat ze het zelf wel kan. Ook niet dat de bescherming in haarzelf of in het bezit van de wapenrusting gewaarborgd is. Nee, het hoort tot het leven van de kinderen "des daags", dat ze telkens opnieuw geloof, hoop en liefde nodig hebben. Het ligt vast in Christus. Wie in deze wapenrusting strijdt heeft Christus ten deel. Daar gaat én het geloof én de liefde naar uit, daar rust de hoop op. Tegen Hem moet de vijand het verliezen. Nu en tot de dag der eeuwigheid. Het was wel gewoonte, dat bij het begraven van een koning het borstwapen meeging in het graf. Dit deed men

ter herinnering aan zijn strijd en misschien nog meer aan zijn overwinningen in zijn leven. Er zijn mensen, die al tijdens hun leven met hun wapenen pronken zonder dat ze er strijd mee strijden. Er zijn naamchristenen, die nog nooit ontwaakt zijn en die menen met hun beschouwingen zalig te kunnen worden. Erg als het straks zal blijken dat ons borstwapen maar een bordpapier is. Zoek de wapenrusting Gods langs de weg van geloof en bekering bij de Heere. In het Evangelie wordt die ons welmenend en nodigend gepredikt. Het valt nooit tegen voor al de kinderen des daags. "Want God heeft ons niet gesteld tot toorn maar tot verkrijging der zaligheid door onze Heere Jezus Christus".

D. Slagboom.

Bewaar het Panddag te Kampen

Samenvatting van het gesprokene op de Bewaar het Panddag te Kampen door Ds. H.C. v.d. Ent te Ameide, 14 september 1996

Schriftlezing: Matth. 23:1-12.

Tekst: Matth. 23:10 b "Want Eén is uw Meester, namelijk Christus."

Geliefde vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand.

Het leven is een school. Wie aan een school denkt, denkt ook aan de meester, de leerlingen en het onderwijs. Ik zeg het nu maar zo als er vroeger over gesproken werd, en blijf daarmee in de lijn van de Schrift. Tegenwoordig wordt het woord meester niet meer gebruikt. Althans ik hoor er weinig van. Het is meestal de leraar enz. Doch hoe men het ook noemt, de betekenis is wel duidelijk. Er is onder de meesters veel verschil. De een heeft het in de vingers en de ander heeft er moeite mee. Er wordt ook over hen verschillend geoordeeld. Men spreekt dan over een goede meester, een fijne meester, een lieve meester, of een vervelende meester enz. Van de leerlingen zou hetzelfde gezegd kunnen worden. Er zijn gemakkelijke leerlingen, moeilijke leerlingen, ondeugende leerlingen, lieve leerlingen enz. Wat de lessen aangaat is er ook de nodige verscheidenheid. Daar is basisonderwijs, voortgezet onderwijs, hoger onderwijs. Daarbij komen nog allerhande specialismen: Technisch, agrarisch, medisch - het eind is er tegenwoordig van zoek.

Nu zal niemand de noodzakelijkheid

van het onderwijs, op welk gebied ook, ontkennen. Doch het is allemaal natuurlijk, van tijdelijke aard. Hoe ver men het wetenschappelijk ook heeft mogen brengen, er komt een eind aan. Men kan er de eeuwigheid niet mee aandoen.

Nu spreekt onze tekst over slechts Eén Meester. "Want Eén is uw Meester, namelijk Christus". Wanneer ik daarover wil gaan spreken, houd ik mij maar aan de bovengenoemde natuurlijke lijn, om daar een geestelijke inhoud aan te geven. Het gaat dan over de Meester, de leerlingen en het onderwijs.

Er waren in de dagen van Jezus veel meesters. Ik denk aan het Sanhedrin, waarin priesters zaten die de wetenschap bewaren moesten. Er waren ook schriftgeleerden, die zich dagelijks zochten te verdiepen in de boeken van Mozes. De Farizeëen moeten ook niet vergeten worden. Dat waren nauwgezette lieden. De wetten, die middelkerwijs door Mozes gegeven waren, had men eindeloos uitgebreid. Men legde het volk lasten op te zwaar om te dragen, en raakte ze zelf met hun vinger niet aan. Het oordeel van Jezus hieromtrent was: Tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen, die geboden van mensen zijn.

Vandaag zijn er op het terrein van het geestelijke leven nog heel veel meesters. Meesters, die veel weten. Daar

zijn veel verkeerde meesters tussen, die het volk wel onderwijzen, doch niet overeenkomstig het Woord van God.

Het zijn dwaze meesters, die spreken over dingen waar ze geestelijk zelf geen verstand van hebben. Het zijn nietige medicijnmeesters, die de breuk op het lichtst zoeken te genezen, terwijl de kwaal er alleen maar des te erger door wordt.

Zelfs de weinige goede meesters, die er gelukkig ook nog zijn, kunnen alleen maar in betrekkelijke zin "goed" genoemd worden. Het zijn en blijven mensen, die zelf iedere keer van Boven moeten onderwezen worden. Zij hebben een dwaalziek hart en weten ook maar weinig. En die het meeste weet, zal van zichzelf moeten zeggen: Ik weet, dat ik niets weet.

Doch nu zegt Jezus: "Want Eén is uw Meester, namelijk Christus".

Het staat er zelfs twee keer. Want in het achtste vers kom je dezelfde uitdrukking tegen. Als het in zo kort bestek twee keer gezegd wordt: "Want Eén is uw Meester, namelijk Christus", is dat een reden te meer om alle aandacht op Hem te laten vallen. Je zoudt Hem de Bovenmeester kunnen noemen. Een naam die vroeger gebruikt werd voor het hoofd van de school. Het woord "Bovenmeester" is eigenlijk nog te zwak.

Hij is de allerhoogste Profeet en Leraar. Hij is het Hoofd van Zijn kerk, dat is het geheel van Zijn leerlingen, die je Zijn discipelen kunt noemen.

Hij is een Meester van naam. Hij is wereldwijd bekend. Want Zijn school, Zijn kerk is wereldwijd uitgebreid.

Hij heeft ook een naam, namelijk "Christus". Dat is een betekenisvolle naam. In vraag en antwoord 31 van de Heidelbergse Catechismus worden we daarover nader ingelicht. "Waarom is hij Christus, dat is, Gezalfde genaamd? Antw.: Omdat Hij van God de Vader is verordineerd, en met de Heilige Geest is gezalfd, tot onzen hoogsten Profeet en Leraar, die ons de verborgen raad en wil Gods tot onze verlossing volkomenlijk geopenbaard heeft; en tot onze enige Hogepriester, die ons met de enige offerande Zijns lichaams verlost heeft, en voor ons met Zijn voorbede steeds tussen treedt bij de Vader; en tot onze eeuwige Koning, die ons met zijn woord en Geest regeert, en ons bij de verworven verlossing beschut en behoudt."

Naar Zijn Godheid weet Hij van eeuwigheid af alles. Want Hij is alwetend. "Gode zijn al Zijn werken van eeuwig-

heid af bekend". Naar Zijn mensheid is Hij zijn broederen in alles gelijk geworden en moest Hij ook alles leren. Dit is een wonder apart, waardoor Hij medelijden kan hebben met onze zwakheden. Want die leerlingen, zijn op z'n zachtst gezegd maar domme ganzen.

Deze ene Meester is uniek in alles. Het grondwoord wijst op iemand Die hoorbaar en zichtbaar onderwijs geeft. Hij zegt de dingen niet alleen vóór, maar Hij doet de dingen ook vóór.

Christus heeft als Meester de verborgen raad en wil Gods tot des mensen verlossing volkomen geopenbaard. Hij heeft die weg ook gebaad. Hij is op de weg der verlossing Zijn volk ook voor gegaan..... Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volg Mij. Hij is als Meester zeer lankmoedig, heeft een groot geduld. Hij is nooit hard. Altijd liefdevol, zelfs al moeten er bestraffingen worden uitgedeeld. Hij heeft gezegd: "Leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart". Er zouden nog heel wat kwaliteiten van die ene Meester kunnen worden gezegd. Hij heeft altijd de tijd. Er is nooit een moment dat Hij niet te spreken is. Die tot Hem komt zal Hij geenszins uitwerpen. Hij nodigt elke zondaar om tot Hem te komen: "Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven".

Voorwaar, Hij is een enige Meester. Zijn weerga is er op deze aarde nooit geweest en zal er ook nooit zijn. Deze ene Meester is een eeuwige Meester. Een Meester in alles!!!

Daar het in het tekstverband gaat over vele meesters en over de ene Meester, laten we hier maar rusten wat er omtrent Christus nog meer gezegd wordt in de Heidelbergse Catechismus, aangaande zijn Priester en Koning zijn.

We gaan nu nog even denken over de leerlingen.

"Uw Meester". Wie worden er met die "uw" bedoeld? Dat zijn degenen die uit genade geroepen zijn om aan Zijn voeten te gaan zitten, om door Hem onderwezen te worden in die dingen die ter zaligheid van node zijn. Dat zijn mensen die van zichzelf niets weten. Daar zijn ze op Zijn school achter gekomen. Wij noemden hen "domme ganzen", doch de werkelijkheid is onuitsprekelijk veel erger. Want ofschoon zij goed door God geschapen zijn met: Kennis, gerechtigheid en heiligheid, zijn zij vrij- en moedwillig van de Goddelijke school

in het paradijs weggegaan, om naar de "boze meester", de satan, die zij tot bovenmeester hebben verkozen, te luisteren en te kijken. Zij lieten zich door hem onderwijzen, terwijl hij hen niet anders dan leugen en bedrog voorhield. Daar is de mens, helaas, van nature blind voor. Als ik spreek over de "mens" dan geldt dat van mij en van u, van ons allemaal. De diepte van de val, is zo groot, dat die door een mens niet te peilen is. Hij verkiest de duisternis boven het licht, de dwaasheid boven de wijsheid, de dood boven het leven, de hel boven de hemel. Hij, de mens, ik - wij, zijn van nature geneigd God en de naaste te haten. Zulke mensen krijgen nu een plaats aan Zijn voeten. Onvoorstelbaar! Het zijn van huis uit geen vrienden, maar vijanden. Nochtans uitverkoren ten eeuwigen leven. Door wederbarende genade zijn zij van vijanden vrienden geworden. Hij heeft het tegen hen gezegd: "Gij zijt Mijne vrienden. Wie dat hoort kan dit alles met verwondering aanhoren. Zij zijn Zijn vrienden en blijven dat ook. Niet dank zij hen, maar dank zij de Meester, Wiens onbezweken trouw nooit hun val gedogen zal....

Aan Zijn voeten leren zij niets te weten, niets te hebben, niets te kunnen, niets te willen, nergens toe te deugen. Wat moet je nu met zulke leerlingen? Nietsnuten!! Bent u daar ook al achter gekomen? Wanneer u denkt nog iets te weten, dan moet dit gewoon worden afgeleerd. Afleren en aanleren staan beiden op het rooster. Zalig, als je met Maria, de discipelen en zoveel anderen - een ontelbare schare - een plaats hebt gekregen aan Zijn voeten. De Leerlingen zijn gelijk aan kleine kinderen. Zij moeten alles leren. Zij kennen God niet, zichzelf niet en Jezus Christus ook niet. Al hebben zij duizendmaal van deze dingen gehoord, zij zijn nochtans "vreemdelingen" in alles, die in alles onderwezen moeten worden.

Zij krijgen van Hem kennis van God. "Niemand heeft ooit God gezien, de eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard". God heeft vele namen, die Zijn Wezen uitdrukken: Eigennamen, wezensnamen en persoonsnamen. Allemaal zaken die ons overvloedig stof aanreiken om over na te denken.

Hij verklaart niet alleen wat eisen Gods heiligheid doet, maar ook dat Hij rechtvaardig is. En dat de zonde zeer zwaar gestraft wordt. Hoe zwaar? Dat heeft Hij niet alleen gezegd, maar ook laten zien in Zijn lijden en sterven.

Want ofschoon Hijzelf geen zonde gekend of gedaan heeft, zo is Hij toch tot "zonde" gemaakt, om het oordeel te dragen, waaronder elke zondaar besloten ligt. Wie Zijn onderwijs met vrucht mag volgen, wordt naar eigen waarneming een "verloren zondaar". Niet kleiner, maar steeds groter. Doch hij wordt ook heilbegerig. Als verloren zondaren krijgen zij de Meester nodig, Die hen van God gegeven is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing. Wanneer Hij Zichzelf voorstelt, uitbeeldt, aanbiedt en hen met geloof begiftigt, dan wordt Hij in hun oog zeer begerlijk. Hij is dan een Meester, waar je alles aan vragen mag. Hij zegt het Zelf: "Opent uwen mond en eis van Mij vrijmoedig. Op Mijn trouw verbond, alles wat u ontbreekt, dat schenk Ik zo gij het smeekt, mild en overvloedig". Wie dat vers kent, kan een gelukkige leerling worden genoemd. Het is een heel bekend vers. Doch er zijn er niet zovelen die het kennen. Ik bedoel niet: Uit het hoofd, maar bevindelijk. Ik hoorde eens een oude leraar zeggen: Ik moet dat vers nog elke dag leren. Wie het verstaat, verstaat het. Bent u ook zo'n domme leerling?

Hij leert hoe ze leven, handelen en wandelen moeten. Hij gaat hen Zelf vóór. En zij hebben maar te volgen. Dikwijls komen ze achter. Menigmaal zijn zij het spoor bijster. Dan zijn ze de weg kwijt. Door onoplettendheid zijn zij door eigen schuld in het donker terecht gekomen. Doch Hij zoekt ze weer op. Iedere keer weer. Hij laat niet varen het werk dat Zijn hand begon. De echte leerlingen krijgen de Meester lief. Hartelijk lief. Die Meester is al hun liefde waardig. Hij handelt nooit met hen naar hunne zonden, hoe zwaar, hoe lang zij ook Zijn wetten schonden. Hij straft hen wel, doch naar hun zonden niet. Hij geeft hen ook huiswerk mee. En misschien is het stuk wat we in Bewaar het Pand schrijven huiswerk voor de lezer(es). Ik hoop het van harte. Als je het niet begrijpt vraag het Hem. Hij geeft zeker antwoord. Hij heeft nog nooit gezegd: "Zoek Mij tevergeefs".

"Hij is nabij al degenen die Hem aanroepen". Wie hem volgt, komt aan het einde, langs een weg van veel strijd, in het eeuwige leven terecht. Om dan die ene Meester, van God gegeven en door de Heilige Geest verklaard, eeuwig te danken.

Want Eén is Uw Meester, namelijk Christus. Is Christus ook uw Meester?

Dan ben je een gelukkige leerling, al gevoel je jezelf misschien nog zo ongelukkig. Al heb je jezelf allemaal nullen op je rapport moeten geven, je

wordt aan het eind toch "verhoogd". Het is een lieve Meester, een wondere school, een zalige overgang!

Ds. H.C. v.d. Ent.

Weerstaan en toch niet te weerstaan (1)

Toen ik jong was en catechisant zei op een keer de dominee in het catechisatielokaal: "Er is een weg en aan weerskanten een sloot. 't Maakt niet veel uit aan welke kant je van de weg afraakt. In beide gevallen heb je een nat pak". De catecheet sprak over onze verantwoordelijkheid en Gods verkiezing. Nu - er zijn er die alleen het eerste benadrukken. Daardoor wordt men een remonstrant. Er zijn er die alleen het tweede benadrukken. Daardoor wordt men lijdelijk. Afwachten is het devies. De wensende zin blijft alleen over: mocht het gebeuren. 't Valt niet mee voor een gevallen mens, voor een mens die geen geestelijke wijsheid meer heeft, om Schriftuurlijke zaken in evenwicht te houden. U kent het voorbeeld: de rails waarover de trein gaat. Als die rails naar elkaar toegebogen worden dan verongelukt de trein. Die rails moeten parallel, evenwijdig lopen, altijd. Alleen zo gebeuren er geen ongelukken. Alleen zo komt de trein op z'n bestemming.

Goed christelijk-gereformeerd-zijn valt ook niet mee. Let er wel op: als ik zo spreek dan bedoel ik daarmee niet iets aparts. We begeren niets aparts te hebben. We willen alleen maar Schriftuurlijk zijn. Niets meer en niets minder. Evenwel - je krijgt zo toch te maken met uitersten. Ik herinner mij iemand die na afloop van een kerkdienst tegen mij zei: "waarmee ze bij ons beginnen daarmee besluit u." 't Was duidelijk: hij kwam uit een ander kerkverband. Ik heb hem alleen geantwoord: "u bent een goed luisteraar". 't Was zonneklaar dat de man de eeuwige verkiezing bedoelde. Nu - inderdaad - daar beginnen we niet mee; daar eindigen we mee. "Door U, door U alleen om 't eeuwig welbehagen". Daar loopt het toch op uit. Dat zijn de zangers aan de glazen zee. Neen - we beginnen daar niet mee. 't Begint met de roeping, welmenend, ernstig.

We worden vandaag zo beïnvloed. Of van de ene kant of van de andere kant. Men weet het soms niet meer. De een gaat al meer naar rechts; de ander gaat al meer naar links. Polarisation grijpt om zich heen. Onze godsdienst, de ware godsdienst schijnt soms een zaak te worden van zich afzetten, gods-

dienst uit reactie. Wel - dat is een dodelijk gevaar. Met zo'n godsdienst komen we om. We kunnen ermee niet voor God bestaan.

Daarom op deze dag, een dag van Bewaar het Pand, van die stichting die absoluut geen reactie-stichting wil zijn, maar een stichting slechts ter bevordering en handhaving van de aloude gereformeerde beginselen, ga ik u spreken over twee woorden, of, wilt u, twee zaken.

En wel: weerstaan en toch niet te weerstaan.

Het woord weerstaan lezen we in de Bijbel. Stefanus, als hij staat voor het Sanhedrin, gebruikt dat woord. Hij zegt tegen de geestelijke leidslieden van Israël: "gijlieden wederstaat altijd de Heilige Geest".

In het Griekse woord voor weerstaan zit het woordje anti. De betekenis ervan kent u. Weerstaan wil zeggen: je kracht stellen tegenover een andere kracht, je niet laten overwinnen, je niet onderwerpen, je schrap zetten tegen, je verzetten tegen.. Stefanus beschuldigt het Sanhedrin ervan dat het zich verzet tegen de Heilige Geest, en dat altijd. Dus voortdurend.

U weet hoe Stefanus kwam voor het Sanhedrin. Hij was door leden van de zogenaamde Griekse synagoge gearresteerd. Stefanus, één van de zeven gekozen diakenen, preekt het Evangelie van de ene Naam die er onder de hemel gegeven is. Het staat er heel duidelijk: Stefanus was vol van de Heilige Geest. Zo iemand kan en wil niet anders dan verkondigen Jezus Christus de Gekruisigde. Stefanus werd beschuldigd van lasterlijke woorden tegen de tempel en tegen Jeruzalem en tegen de wet van Mozes. Op dezelfde plaats waar Jezus had gestaan kwam Stefanus te staan. Stefanus mocht zichzelf verdedigen. Toen heeft hij een hele preek gehouden. Hij begon bij Abraham en hij eindigde bij de bouw van de tempel door Salomo. Toen kwam de toepassing. Hij heeft gezegd dat de Allerhoogste niet woont in een tempel met handen gemaakt. De toespitsing was: "gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en van oren, gij wederstaat altijd de Heilige Geest".

Misschien zoudt u Stefanus willen berispen vanwege dit persoonlijk gerichte woord. Echter - denk eraan: Stefanus is vol des Geestes. Er is geen woord van Stefanus bij. Dit zijn de woorden van de Heilige Geest.

Dus de Heilige Geest geeft aan hoe het gesteld is met de leden van het Sanhedrin. 't Wordt opengelegd. Let u erop: de geestelijke leidslieden van Israël waren geen buitenkerkelijken. Ze waren Schriftgeleerden; ze konden precies zeggen hoe God gediend moest worden. Om zo te zeggen: ze waren de dominees van die tijd. Ze waren uitermate godsdienstig, menend te strijden voor de eer van God. En tot die spreekt Stefanus die woorden: "gijlieden wederstaat altijd de Heilige Geest". Geen wonder dat toen hun harten berstten en zij met de tanden knersten. De vijandschap spoot eruit. De haat en de moordlust werden zichtbaar in hun ogen.

De kerk is het terrein van de Heilige Geest. Daar is Hij uitgestort. U weet van de tekenen op de Pinksterdag: een geweldig gedreven wind en tongen als van vuur. Vanwege dat eerste teken kunnen we zeggen; de stormwind van de Heilige Geest waait in de kerk en dat om staande mensen door de knieën te doen gaan. En wat doet de kerkmensen? Wel - wat Stefanus zegt: "gijlieden wederstaat altijd de Heilige Geest". Een andere verwachting van ons uit is er niet en zal er nooit zijn. We weerstaan, we zetten ons schrap, we verzetten ons tegen. 't Is precies als op een foto eens in de krant: twee vrouwen temidden van een orkaan die zich vastklemden aan een boom om niet ondersteboven te gaan.

Dus hoe komt het als we nog onbekeerd zijn, als we nog geen verzoening hebben door de Borg Jezus Christus, als we nog voor eigen rekening voortleven de grote eeuwigheid tegemoet? Iemand zei eens: "ik wil wel, maar ik weet niet of God wil". Is die uitspraak waar of een klinkklare leugen?

Laten we het goed onthouden: de Heere is de Gewillige. Hij heeft ons gebracht onder het Evangelie. De belovende God komt met Zijn genadige beloften tot ons. Met die beloften die door de doop betekend en verzegeld zijn. Hij roept het toe: "al waar het u aan ontbreekt schenk Ik, zo gij het smeekt, mild en overvloedig". God laat Zich verkondigen als de Barmhartige, Die Zijn eigen en enige Zoon niet gespaard heeft, maar overgegeven aan vloek en toorn, aan hel en dood. Want alzo lief had God de

wereld. God is de bewogen God. Hij heeft geen lust in uw dood. Hij roept u toe: "wend u naar Mij toe...en wordt behouden". God heeft zelfs gezworen: "zo waarachtig als Ik leef...". Hij is de Waarachtige. 't Was niet nodig voor Hem om te zweren, om een eed af te leggen. Maar Hij heeft dat gedaan om Zijn waarheid te bevestigen voor mensen die de vader der leugenaren zijn toegefallen.

Elke zondag weer staat de Heere met uitgebreide armen voor de zondaar. Elke zondag weer komt de Heere Jezus Christus in het gewaad van de Schrift tot ons, roepende, lokkende en nodigende. Wat een bewijs geeft Hij er steeds weer van dat er bij Hem goeder-tieren gedachten zijn, gedachten des vredes en niet des kwaads. Nooit, nooit kunnen we spreken: de Heere heeft niet gewild. Het bewijs van het tegendeel is er heel duidelijk.

We zullen de oorzaak moeten zoeken bij onszelf en alleen bij onszelf. Hoe diep zijn we door eigen schuld gevallen. We liggen machteloos gebonden. Ik lig gekneld in banden van de dood. Doch niet alleen dit. We willen soms onze onmacht, ons niet-kunnen aangrijpen om er achter weg te schuilen. Evenwel - de dingen grijpen dieper in ons leven. 't Is niet alleen onze machteloosheid, maar vooral onze onwilligheid. Hier is de diepte van onze afgefallen staat. We zijn helemaal vleselijk geworden. En van dat vlees moet gezegd worden dat het vijandschap is tegen God. We zijn vijanden van God,

van Christus, van het kruis, van Golgotha. Vijand van genade, vijand om alleen uit God en door God in Christus Jezus gered, gezaligd en behouden te worden. Ons vlees, onze natuur, zoals we geworden zijn door de val in Adam, moet daar niets van hebben. In onze doodstaat zit dus niet slechts passiviteit, maar vooral activiteit. We hanteren onze wapens tegen God.

"Gijlieden wederstaat altijd de Heilige Geest". Dat is het. Zo zegt het Woord het. Er is geen ruimte om te prediken: "een mens moet willen, aannemen, geloven. Een mens moet dit of dat. Wie dat toch doet, zet de mens op een voetstuk. Die doet af van het Woord.

Gaat ons hoofd nu naar beneden, worden we schuldenaars voor God? Ik, ik wedersta altijd de Heilige Geest. Kunnen we niet meer wegvlugten, of heenvlugten tot Woordvervalsing? Leren we verstaan dat we ons nooit kunnen ontdoen van het vlees? Omdat we niet alleen vlees hebben, maar vlees zijn? Nooit kunnen we ons ervan ontdoen.

Aan onze kant is het hopeloos. De eeuwige rampzaligheid wacht. God Mijn Rechter kan terecht zeggen: "gij hebt niet gewild".

Toch wordt er een schare zalig die niemand tellen kan! Hoe dat komt? Omdat, omdat de Heilige Geest niet te weerstaan is!

(Wordt vervolgd)

Ds. v.Z.

krijgen om mee te slaan, als de dominee het naar uw mening toch allemaal wel heel anders moet zeggen? Of is er werkelijk heil-begeerte?

Maar ook bovengenoemde tegenstand werd door de Heere gebruikt 'tot bevordering van het Evangelie'. Een zeker edelman, Sir Henry Yelverton wist te bewerken dat hij in 1616 benoemd werd tot predikant van Grays Inn te Londen, een van de oude, nu nog bestaande gerechtshoven. Daar preekte hij niet alleen voor de heren rechters en advocaten, maar ook voor een steeds groeiende kring van gewone Londenaren. Aardig om te vermelden is dat in de 'benoemingsbrief' vermeld stond dat hij geen andere kerkelijke functies mocht bekleden, maar volledig ter beschikking moest zijn ten dienste van Grays Inn. Zijn voorganger schijnt het zo bont gemaakt te hebben dat hij meer niet als wel aanwezig was, zoveel (kerkelijke) nevenactiviteiten hield deze er op na. (Ik vermoed dat er soms momenten zijn in het leven van predikanten en kerkenraden dat ze zouden wensen een dergelijke clause in de beroepsbrief te hebben opgenomen!)

Toch heeft Sibbes na zo'n 10 jaar wel andere taken op zich genomen. In het licht van bovengenoemde afspraak opmerkelijk. Blijkbaar kweet hij zich op zo'n manier van zijn taak als predikant van Grays Inn dat hem dit werd toegestaan en trouw bleef arbeiden te Grays Inn tot zijn dood toe.

In 1626 werd hij benoemd als rector van St. Catherine Hall in Cambridge, een post die eveneens tot zijn dood toe bekleed heeft. Als rector heeft hij veel gedaan voor het hoger onderwijs dat daar gegeven werd. Hij trok nieuwe, uitnemende docenten aan, liet de gebouwen opknappen en uitbreiden en voerde ook in financieel opzicht een wijs beleid.

Reeds daarvoor voerde hij een uitvoerige briefwisseling met de bekende Ierse godgeleerde James Ussher. Laatstgenoemde is vooral bekend door zijn Bijbelse chronologie: in een van zijn werken noemt hij zelfs dag en uur van de schepping! In 1627 wordt hem de leiding van het Trinity College te Dublin aangeboden. Maar ondanks herhaalde aandrang nam Sibbes dit aanbod niet aan. In datzelfde jaar houdt hij zijn bekende academiepreek 'antidotum contra naufragium fidei', ofwel: 'het tegengif tegen schipbreuk lijden in het geloof'. Als een geleerde

Richard Sibbes (2)

We hebben vorige keer gezien hoe hem zijn lectorschap werd afgenomen aan het Holy Trinity College te Cambridge vanwege zijn puriteinse opvattingen. De man die daarachter zat en met wie hij herhaalde malen de degens heeft moeten kruisen is de bekende aartsbisschop van Canterbury William Laud, die onder koning Karel I (1625-'49) een machtige positie verkregen had.

Maar ook reeds onder de regering van Jacobus I stelde hij alles in het werk om de vlag van de zgn. 'Hoogkerkelijke partij' in de Anglicaanse Kerk hoog te houden, zeer tot genoegen van vader Jacobus I en zoon Karel I. Immer het ging de aanhangers van deze stroming niet alleen om een bisschoppelijke kerkregering, het instandhouden van het hele ritueel van beelden, kruisen, altaren, gewaden

enz., en grote vrijheid in leer en leven, maar ook om het onbeperkt theocratisch gezag van de koning over de kerk!

Vanwege het feit dat hij zijn puriteinse opvattingen niet onder stoelen of banken stak, werd hij tijdens zijn preken herhaalde malen door zijn tegenstanders 'beluisterd'. Er zijn mensen, zo schrijft hij, die naar de verkondiging van Gods Woord komen om de smaakvolle, sierlijke woorden en zinnen; anderen komen om misbruik te maken van wat de prediker zegt, misschien zelfs met het doel om het tegen hem te gebruiken.

Wellicht is het in het licht hiervan voor ons ook weer eens nuttig om ons zelf af te vragen waarom we naar de kerk gaan. Om de talenten van de prediker te bewonderen: 'hij kan het zo mooi zeggen'? Of om een stok in handen te

van die tijd schreef hij dus ook een aantal geschriften in het Latijn, vergeleek u dat maar een beetje met wat de Engelse taal nu betekent in de wetenschappelijke wereld. Overigens valt meteen al aan deze titel op dat het hem op academisch nivo niet ging om allerlei 'theologische hoogstandjes', maar dat hij een uitermate praktisch geleerde was. Vele van zijn werken dragen dergelijke namen. Een kleine bloemlezing: 'Een verzegelde fontein', 'Een blik op de hemel', 'Het verborgen leven', 'Een troostbrief aan een gekweld en bestreden geweten', 'De moeilijkheid om zalig te worden' enz.

Veel vreugde heeft hem de vriendschap met dr. John Preston, rector van een andere 'hogeschool' in Cambridge, gegeven. Ze stonden schouder aan schouder als het ging om de verkondiging van het onverkorte, onvervalste Evangelie. Ze verkondigden in Cambridge 'als stervende tot de stervenden' niets anders dan Jezus Christus en Dien gekruisigd en ze zagen in de wensen van die tijd (en niet alléén van die tijd!) om een 'beleeftde, beschaafde' prediking niets anders dan een ontzagelijke echo van de oude schreeuw: 'Laat Hem van het kruis afkomen en wij zullen in Hem geloven'.

"Er ligt een vloek op degenen die geen woord spreken om de waarheid te verdedigen wanneer die in gevaar is", aldus Sibbes.

En als in 1626 en 1630 Londen geteisterd wordt door een pestepidemie, kunnen hij en andere puriteinen niets anders er in zien dan het ongenoegen Gods over Engeland.

In 1633 werd hij door de Kroon voorgedragen als 'curator voor het leven' van het Holy Trinity College te Cambridge, als opvolger van Thomas Goodwin, die zoals u weet hij had leren kennen tijdens zijn lectorschap aan dit College. Vriend en vijand stond verbaasd over deze benoeming aan het College waar hij bijna 20 jaar geleden ontslagen werd. Onze God toch is in de hemel en Hij doet al wat Hem behaagt. HIJ leidt alle dingen naar de raad van ZIJN wil! Des te opmerkelijker omdat hij juist in dat jaar na een nieuw conflict met de "Hoge Commissie" (Laud en de zijnen) met elf andere predikanten uit Engeland werd verbannen. Wat Sibbes betreft is dit vonnis nooit uitgevoerd.

'Voor het leven': het werd afgesneden op 5 juli 1635 in zijn woning te Grays

Inn te Londen. Hij was toen 58 jaar. Lang heeft hij deze functie dus niet bekleed.

Zo kwam er een eind aan een zeer bezet leven in de dienst des Heeren. In het voorwoord van "Het gekrookte riet" schrijft hij bijv. dat alles wat hij in dit opzicht wil doen (schrijven van brieven, uitgeven van zijn werken etc.) in de schaarse uren van zijn vrije tijd moet gebeuren. Niet dat hij zich daarover beklaagde. Het was z'n hartelijke verlangen om Zijn Meester dag en nacht te dienen. Zondagmorgen 5 juli 1635 begon voor hem de 'eeuwige sabbat'. "Zalig Zijn de doden die in de Heere sterven van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen".

De korte levensbeschrijving werd begonnen met een citaat uit zijn laatste preek over Joh. 14:1. Voordat we nu verder gaan luisteren naar de hoofdinhoud van een van zijn werken "The Bruised Reed and Smoking Flax" (het gekrookte riet en de rokende vlaswiek), eindig ik dit keer met een gedeelte uit het laatste openbare gebed dat Sibbes heeft uitgesproken.

"Verleen ons een recht inzicht in onze eigen staat, zonder onze zielen te bedriegen, en geef ons daartoe ware

vernederings. En dan smeken wij U van vrede tot ons te spreken in Uw Christus en zeg door Uw Heilige Geest tot onze zielen dat Gij onze zaligheid zijt. En tot duidelijker bewijs dat wij in Uw gunst zijn, laat ons het gezegende werk van de Heilige Geest gewaar worden in de opening van ons verstand, in het verlichten van ons oordeel, in het ontsteken van onze genegenheden, in het ontdekken van onze verdorvenheden, ons in elk opzicht zo bewerken dat wij zodanigen mogen zijn waarin Gij een welbehagen hebt en waarin Gij U verlustigt. En daar Gij Uw heilig Woord hebt ingesteld om een lamp voor onze voet en een licht voor ons pad te zijn en om een krachtig middel te zijn om ons meer en meer uit de slavernij van zonde en satan te leiden tot de gezegende vrijheid van uw kinderen, daarom smeken wij Uw Woord te zegenen tot deze en alle goede doeleinden waartoe Gij het hebt ingesteld.

En vergun ons, wij smeken het van U, dat we nu in deze tijd daaruit naar Uw heilige wil mogen leven. En bearbeid dan ons om ons leven daarnaar te richten als meest mag dienen tot Uw eer en tot onze troost, en dat om Jezus' wil, Uw enige Zoon en onze gezegende Zaligmaker. Amen."

M.J.K.

Bidt zonder ophouden

De vermaning: "Bidt zonder ophouden" is zeer gepast. Wij, zondige mensen, zijn biddeloze mensen die onze onbekwaamheid om de Heere te dienen niet beseffen.

Van nature hebben we geen smaak in de dingen Gods en menen we onszelf we te kunnen redden. Wat is ons verstand toch verduisterd! Wij - die bij de waarheid van jongsaf zijn opgevoed - weten dat Christus uitsprak: "Zonder Mij kunt gij niets doen" en toch blijkt het in ons leven dat wij de Heere niet nodig hebben, hoewel we Hem met onze mond vragen om Zijn hulp en bijstand. Zo is het met ons kerkmensen als wij nog voor eigen rekening leven. Vreselijke toestand!

Als we de Heere door genade mogen dienen, is de vermaning: "Bidt zonder ophouden" evenmin overbodig. Dat blijkt zonneklaar als we met aandacht de Heilige Schrift lezen. Hoevele malen worden de gelovigen door de Heere niet aangespoord om te bidden! Zo staat - om maar één voorbeeld te noemen - in Psalm 27: Gij zegt: Zoek

Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht, o HEERE!

U zegt: "Wat is de reden dat gelovigen zo dikwijls opgeroepen worden om te bidden?" Hierop zijn verscheidene antwoorden te geven. Niets is zo onmisbaar als het gebed. Wij allen - of we de Heere dienen of niet - zijn afhankelijke mensen. Als we dat recht beseffen, kunnen we het niet nalaten om de Heere van harte aan te roepen. Hij, de Schepper van ons leven, is de Almachtige God, waarvan wij geheel afhankelijk zijn. Zonder Zijn Wil kunnen wij ons roeren noch bewegen. In het gebed vergunt de Heere het Zijn kinderen bij tijden een levendig gevoel en een klaar besef te geven van hun machteloosheid om zichzelf op te heffen uit het moeras van de zonde.

Gelet op de aanhoudende aanvallen van de satan is het gebed tot God zeer van node. We kunnen niet één ogenblik staande blijven. In eigen kracht vermogen wij niet één pijl van de satan af te weren. Gelukkig heeft de Heere het gebed gegeven. En dat

gebed is één van de heerlijkste middelen om in de geestelijke strijd staande te blijven. Toegeruste christenen die de gehele wapenrusting Gods aan hebben getrokken, mogen en moeten niet agressief de vijand te lijf gaan. Van hen wordt gevraagd voortdurend, aanhoudend te bidden! (zie Ef. 6:13-18).

Nog een reden tot aansporing tot het gebed is, dat het gebed de ademhaling van de ziel is. Een christen zonder gebed is met zichzelf in tegenspraak. Als wij verhongeren, komt dat omdat wij onze mond gesloten houden. God zou veel milder met ons handelen, als wij maar niet zo nauw van hart waren. Laten we het woord uit Psalm 81:11b ter harte nemen: "Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen".

Wellicht zegt u: "Ik ben zo zwak in het geloof, in de hoop, in het gebed"! O weet dan dat u niet alleen staat. Alle gelovigen zijn in zichzelf zwakke mensen. Daarom is het zo bemoedigend dat Paulus schrijft: "En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden te hulp". Wulfert Floor merkt op: "Evenals een schoolmeester de hand van het kind vasthoudt om in het schrijven de pen te besturen, zo leert de Geest ons om onze smeekschriften op te stellen, die wij naar het hof des hemels moeten opzenden. Wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort; ons gebed is doorgaans zeer armoedig, maar de Geest helpt ons, Hij geeft ons indrukken van Gods hoogte, maar tevens ook van Gods macht en goedheid, als een gebed verhorend God, bij wien wij niet tevergeefs zullen aankloppen".

Nog een reden om te bidden is, dat een christen in het gebed hemelse ontdekkingen van Christus krijgt. Hij mag de weergaloze schoonheid van Christus bewonderen. Wat leert hij zo de Heere te prijzen. Zijn gebed wordt vermengd met dank- en lofzegging. "Heere, wat bent U goed voor mij, dat U Christus aan mij openbaart. Een stroom van vreugde vloeit uit U, o dierbare Fontein. Ik ontvang kracht om in de verzoeken staande te blijven en de afgoden te doden". Kent u die gezegende invloed en kracht van het gebed?

Wat is het dus nodig om aanhoudend, voortdurend te bidden. Laten we daarthans de nadruk op leggen. Paulus - door de Heilige Geest geleid - spoort krachtig aan tot een aanhoudend gebed. "Bidt zonder ophouden". Er is een innerlijke verband tussen de drie vermaningen. "Verblijdt u te allen tijd. Bidt zonder ophouden. Dankt God in

alles; want dit is de wil van God in Christus Jezus over u". De mensen in Thessalonika waren geen vreemdelingen van de onuitsprekelijke vreugde. Ze hadden het Woord aangenomen in vele verdrukkingen, met blijdschap des Heiligen Geestes. (zie 1 Thess. 1:16). Ze waren navolgers van Paulus en wat meer is van de Heere geworden. Ze hadden het Woord aangenomen. Wellicht denkt u dat dit gebeurde in een tijd dat het hen voor de wind ging. Nee zo was het niet. Integendeel! De verdrukkingen waren hun deel. En toch in die verdrukkingen kenden zij de blijdschap van het geloof die door de Heilige Geest gewerkt was. Daarin verheugt Paulus zich zeer. Hij weet dat ze door God verkoren zijn. Paulus heeft gemerkt dat het Woord van God een geweldige uitwerking had. Zijn evangelie was niet alleen in woorden geweest. Nee, het evangelie is gekomen in kracht. Ze lieten het niet bij het oude. Ze hebben zich van de afgoden bekeerd om de levende en waarachtige God te dienen.

Wel was er, menselijkerwijs gesproken, een gevaar namelijk dat de Thessalonicenzen hun vreugde en blijdschap zouden verliezen. De vervolging en verdrukking houdt aan en de innerlijke verwarring in de gemeente neemt toe. De apostel maant om elkaar hartelijk lief te hebben en geduldig de wederkomst van Christus te verwachten. Misschien was het de druk van de vervolgingen die hen te vuriger naar de komst van de Heere deed verlangen.

Nogmaals, er dreigde het gevaar om teleurgesteld bij de pakken neer te gaan zitten. Vandaar dat Paulus aanspoort om te allen tijd zich te verblijden. Ook in moeilijke omstandigheden geldt die plicht. O wat is het ook vandaag nodig om in tegenspoed zich te bedwingen en niet aan de droefheid zich geheel over te geven. In het kerkelijke en in het persoonlijke leven is er veel wat ons terneerdrukt. Wat een tegenstand is er tegen het werk van de Heere. De Heere wil echter niet dat wij ons gaan beklagen. Tot hen die deze moeiten, zorgen en angsten kwellen, komt de vermaning. "Verblijdt u te allen tijd". Laat de vreze u niet overvallen. Let op Gods hand in dit alles. Alleen de onderwerping aan Hem geeft u rust.

En omdat dikwijls de gelovigen - want over hen gaat het - zich afvragen of God zorg hen draagt, zo geeft Paulus er een remedie bij. "Bidt zonder ophouden". Werpt al uw zorgen in

Gods schoot. Stort voor Hem uit uw ganse hart. Dat geschiedt wanneer wij ernstig en aanhoudend de Heere in alle omstandigheden en bij elke gelegenheid aanroepen. O hoezeer is de oefening in de gebeden in onze dagen verflauwd. Velen zijn helaas niet meer gewend de Heere voortdurend te smeken of Hij in alle omstandigheden wil helpen. Ja er zijn er wel die dit beoefenen, maar het aantal dat dit afhankelijkke leven beoefent, neemt eerder af dan toe!

Anna, de profetes, was zo'n godzalige vrouw. Zij week niet uit de tempel, met vasten en bidden, God dienende nacht en dag. Het is onze bede dat de Heere ons allen op de knieën brengt. Als er staat: "Bidt zonder ophouden" gaat het niet slechts - hoe belangrijk ook - over de vaste gebedstijden. Daniël heeft - zoals u weet - drie maal daags op vaste tijden gebeden. Dat is van groot belang. Maar daarnaast dringt de Heere er bij ons op aan om aanhoudend, zonder onderbreking onze noden Hem bekend te maken.

Paulus die deze boodschap moet overbrengen, heeft zelf voortdurend gebeden. Zeer dikwijls heeft hij midden onder zijn werkzaamheden van de dag of in slapeloze uren van de nacht zijn hart tot God opgeheven en zijn ziel uitgestort. Het is van grote betekenis dat voorgangers, kerkenraden hierin het goede voorbeeld geven. Paulus kon met de hand op zijn hart zeggen: "Nacht en dag zeer overvloediglijk biddende, om uw aangezicht te mogen zien, en te volmaken, hetgeen aan uw geloof ontbreekt" (1 Thessalonicenzen 3:10). Paulus kon dit niet in eigen kracht. Juist daarom zocht hij telkens het aangezicht van de Heere. Hoe is het bij ons ambtsdragers? Kennen wij de nood van de gemeenten en dragen wij al die noden tot voor Gods troon? Dat bewaart voor mismoeidigheid. Want het middel om ons altijd te verblijden is, zonder ophouden te bidden. Wij zouden ons meer verblijden als wij meer baden. Het gedurig gebed tempert de smart en geeft een oog voor de geestelijke weldaden die de Heere dag in dag uit schenkt aan zondige mensen. Hij overlaadt ons dag aan dag met zijne gunstbewijzen.

"Bidt zonder ophouden". Menigeen bidt wel eens. Anderen zeggen: bidden helpt niet. Ik heb al zoveel gebeden. Wellicht heeft u altijd zó gebeden alsof u om uw bidden verhoord zou worden. Nee we hebben te bidden omdat de Heere het bevolen heeft. En we bidden omdat Hij aan het gebed de belofte

verbindt dat Hij zál geven. Dan krijgen we geen genade om ons bidden, maar omdat Hij belooft dat Hij in de weg van ons bidden genade en hulp geven zal en wil. Daarin ligt de vrijmoedigheid om te bidden zonder ophouden. Dat houdt in dat we met ons hele hart werkzaam zijn in het zoeken van de dingen die ons ontbreken. We kunnen dan God niet loslaten, tenzij Hij ons zegent. We waken aan Zijn poorten en nemen waar de posten van Zijn deuren, tot Hij de hemelen scheurt en nederdaalt.

Ook hier dreigen gevaren. Wij kunnen aanhoudend bidden en toch de dankzegging ten opzichte van de Heere verwaarlozen. We kunnen vurig bidden om uit moeilijkheden en zorgvolle omstandigheden verlost te mogen worden. Wij zijn in onze begeerten vaak veel te haastig. Begeerten - wel te verstaan - die betrekking hebben op onze situatie en breder gezien op het tijdelijke leven, kunnen ons uitdrijven tot God. Paulus wist er zelf ook van. Hij ondervond een voortdurende pijniging. Zijn lichamelijk lijden - zo meende hij - was een ernstige belemmering voor zijn arbeid in Gods Koninkrijk. Driemaal heeft Paulus een periode van zware gebedsworsteling doorgemaakt. Het gebed bleef niet onverhoord, maar anders dan Paulus verwacht had. Paulus heeft niets meer, niets anders nodig, dan Gods genade en die heeft hij ontvangen.

Dan gaat hij danken! "Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone". 2 Kor. 12:9.

Die les is hij nooit meer vergeten. Ons bidden is zo vaak op onszelf gericht. Niet alles - lang niet alles - wat wij begeren is naar Gods wil. Vandaar dat de derde vermaning niet overbodig is: "Dankt God in alles". Acht de weldaden van de Heere groot. In tijden van tegenspoed hebben we ook te letten op de zegeningen van de Heere. Zelfs in de verdrukking is er overvloedige reden tot dankzegging. Heeft u dat al ontdekt?

Dat is niet de wil van Paulus. Zie hoger! Het is de wil van Góð. Het is de Heere aangenaam in Christus Jezus zo Zijn volk te horen bidden. Hij is Zijn kinderen in Christus gunstig gezind, ook in drukwegen. Als dat gelovig verstaan wordt, gaat het gebed over in de lofprijzing. De lofprijzing die ons opheft tot de eeuwige God. Het is een rijk geschenk van de Heilige Geest die niet alleen leert bidden maar ook leert danken.

Hoe is het met uw gebedsleven? Neem uw polsslag eens op? De langzame polsslagen van vele huidige christenen bewijzen dat het tere leven met God in verval is! Roep dan toch de Geest van Christus over uw dorre leven in. Vertrouw niet op eigen kracht. Word bedelaar aan de genadetroon. U zult zo de vrede en de ware gemoedrust onder alle omstandigheden ontvangen. Dat stemt tot diepe dankbaarheid zelfs in de verdrukking. Wat zullen wij dan nog meer zeggen. Alleen nog dit. Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?

G.J. Capellen.

Mystiek in de Nadere Reformatie: een (on)gezonde zaak?

De Stichting Studie der Nadere Reformatie organiseert D.V. op 12 oktober a.s. een congres over het thema: Mystiek in de Nadere Reformatie: Een (on)gezonde zaak?

De prikkelende vraag is of klassiek gereformeerd belijden het mystieke gehalte in de vroomheidsbeleving der Nadere Reformatie verdraagt.

Drie specialisten gaan de ontwikkelingen na. Allereerst wordt door prof.dr. A. de Reuver bij wijze van inleiding een theologisch historische dieptebooring ondernomen. De vroomheidsbeleving van de Nadere Reformatie gedurende de 17 en 18e eeuw licht op onder het thema: Een mystieke ader in de Nadere Reformatie? Vervolgens brengt dr. C.A. de Niet de visie van Gisbertus Voetius, 'de intellectuele spil van de Nadere Reformatie', ter sprake: "Nu ken ik ten dele" - Voetius over de mystiek. Ten slotte vraagt drs. H.H. Langelaar aandacht voor de veelomstreden piëtistische uitingen van Theodorus à Brakel: Krank van liefde. De gelukzalige ongezondheid van Theodorus à Brakel. Een afrondende forumdiscussie, waarbij aller inbreng welkom is, completeert deze dag.

Het forum met de lectores zal worden aangevuld door prof.dr. F. van der Pol, dr. W.J. op 't Hof en drs. C.J. Meeuse (als forumleider).

Voor het bijwonen van het dagprogramma wordt een bijdrage gevraagd van f 20,- (inclusief koffie/thee en lunchmaaltijd), te voldoen door overschrijving op postbankrek. 5352562 of

bankrekening 25.14.87.458, beide ten name van Stichting Studie der Nadere Reformatie te Bilthoven.

Aanvang: 10.30 uur. Plaats: Christelijke Hogeschool 'De Driestar', Burgemeester Jamessingel 2 te Gouda. Informatie is te verkrijgen onder telefoonnr.: 079-3522264.

Tijdelijk in het buitenland verblijvende militairen

Onderstaande namen zijn geplaatst namens het Deputaten Geestelijke Verzorging Militairen der Chr. Geref. Kerken in Nederland en willen de lezers oproepen om aan één of meerdere personen wat testuren, waaruit een stuk medeleven blijkt aan hen die zijn uitgezonden.

Het sturen van een kaart of brief kost slechts 80 cent.

C. Van Aalst

Lt-kol

nr: 42.12.23.002

1 (NL) stcie CONT-IFOR

NAPO 80

3509 VB Utrecht

terug december '96

C. Brouwer

2e lnt. nr: 68.10.22.138

17 (NL) Mechbat

GFPI ststverzcie Batst

NAPO 87

3509 VP Utrecht

terug december '96

Henk Elzinga

Kpl. nr: 73.12.07.169

A-Team 1 Pel

NAPO 87

3509 VP Utrecht

terug december '96

A.G. van der Heijden

Legerpredikant

1 (NL) Morcoy IFOR

NAPO 92

3509 VP Utrecht

M.C. ten Hove

fus 1e klas

nr: 72.06.13.270

17 (NL) Mech.bat

SSVO ST CIE

NAPO 87

3509 VP Utrecht

terug december '96

J.C.M. de Jong
Elnt
rnr: 69.05.23.061
1 (NL) Morcoy IFOR
NAPO 92
3509 VP Utrecht
terug december '96

Marcel A.J. Kerssies
Kpl. rnr: 78.02.15.650
1 (NL) MRCIE IFOR
NAPO 92
3509 VP Utrecht
terug januari '97

Erwin Monteban
1e lnt. rnr: 71.01.22.187
17 (NL) Mechbat GTFI
tankpel. C-team
NAPO 87
3509 VP Utrecht
terug november '96

Jan Pieter Smits
RNR: 75.02.02.287
Hr.ms. Bloys de Treslong
NAPO 317
3509 VP Utrecht
terug oktober '96

A. Veldhuis
mar I, rnr: 69.12.27.121
NL mp DET, LOG BAT
NAPO 80
3509 VB Utrecht
terug december '96

D. Witjes
Kpl. rnr: 75.09.24.084
1-NL (log Tkbat) IFOR
NAPO 80
3509 VB Utrecht
terug oktober '96

Hervormings- zangavond

Op D.V. zaterdag 26 oktober 1996 zal er een Hervormingszangavond worden verzorgd door het Chr. Mannenkoor "Jeduthun" uit Amersfoort onder leiding van dirigent Cees het Jonk. Organist is Arie Kortleven en medewerking verlenen Arjan en Edith Post als trompetduo. Er zal namens de Stichting 'China' een appèlwoord door Ds. A. Baars, bestuurslid van deze stichting, worden gesproken. De zangavond wordt gehouden in de Hooglandse Kerk, op de hoek van de Middelweg/Nieuwstraat, achter de Hooigracht te Leiden. Aanvang 19.30 uur. De Kerk is om

19.00 uur open. De toegangsprijs is f 7,50 en voor kinderen beneden 12 jaar f 5,00.
Allen hartelijk welkom! U krijgt hiermede een unieke gelegenheid om dit bekende mannenkoor weer eens te horen zingen.

Ontmoetingsdag 'Jonge' weduwen en weduwenaars

Op D.V. zaterdag 12 oktober 1996 wordt in de Chr. Ger. Kerk 'De Fontein', Bikkersweg 7 te Bunschoten een ontmoetingsdag gehouden voor weduwen en weduwenaars. We denken met name aan hen die (jonge) kinderen hebben of zij die op jonge leeftijd alleen zijn komen te staan. De dag zal worden geleid door drs. I.A. Kole. In het ochtendprogramma zijn er inleidingen door Ds. J. Westerink (Chr. Ger. Predikant te Bunschoten) en mw. J.W. Schouwstra (lid van de werkgroep), 's middags zal worden nagedacht in workshops over de problemen waarmee iemand als 'Jonge' weduwe/weduwenaar in het dagelijks leven wordt geconfronteerd. De dag begint om 10.30 uur. Rond 16.00 uur wordt de dag gesloten. Er is kinderopvang aanwezig. Voor informatie of voor opgave kunt u zich wenden tot: De Nederlandse Patiënten Vereniging (NPV) Tel. (0318) 52 48 18 - na 14 september (0318) 54 78 88

GBS belegt 31e Toogdag in Barneveld

De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) belegt op D.V. zaterdag 5 oktober a.s. de 31e jaarlijkse toogdag. Plaats van samenkomst is de Rehoboth-kerk aan de Nairacstraat te Barneveld. De vlakbij gelegen Markthal zal worden gebruikt als overblijfruimte tussen de morgen- en middagbijeenkomst. De morgenbijeenkomst van de toogdag begint om 10.30 uur. De opening heeft plaats door Ds. P. Blok uit Kootwijkerbroek, voorzitter van de GBS. Daarna hopen te spreken Ds. H. Zwelstra uit Leerbroek en Ds. J. Roos uit Opheusden. De pauze wordt gehouden van 12.30 uur tot 14.00 uur. Vervolgens hopen tijdens de middagbijeenkomst Ds. A. van der Meer uit

Wekerom en Ds. J. Veenendaal uit Elburg te spreken. De sluiting zal worden verzorgd door Ds. A.J. Wijnmaalen uit Vianen, tweede voorzitter van de GBS. De Rehoboth-kerk ligt vlakbij het NS-station te Barneveld.

In de middagpauze is er ruime gelegenheid om aan de boekentafels in de kerk en de Markthal Bijbels, psalmboeken en andere uitgaven van de GBS te kopen.

Er is een complete nieuwe serie zakbijbels gereed gekomen, alsmede drie nieuwe kinderboeken. Verder is de Heidelbergse Catechismus met uitgeschreven bijbelteksten nu ook verkrijgbaar in een zware, stevige omslag met fraaie goudopdruk. Prijs f 12,75. De paperback-uitvoering van f 9,75 is ook uit voorraad leverbaar.

De GBS werd in 1966 opgericht met als doel het handhaven en het bevorderen van het gebruik van de Bijbel in de Statenvertaling. De eerste toogdag werd gehouden op 20 augustus 1966 in Rotterdam. Daarna werd het een vaste gewoonte om elk jaar bijeen te komen.

Bijbel in gesproken vorm nu compleet

Gezamenlijk project van GBS en CBB

De complete Bijbel in de Statenvertaling (editie Gereformeerde Bijbelstichting) is vanaf heden verkrijgbaar in gesproken vorm. Deze uitgave omvat 119 cassettebandjes en is bedoeld voor iedereen die niet op gebruikelijke manier kan lezen. Deze Bijbel is een project van de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) te Leerdam en de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (CBB) te Ermelo. Het gesproken Nieuwe Testament werd begin dit jaar gepresenteerd. Uit de vele bestellingen blijkt duidelijk dat de uitgave in een behoefte voorziet. Sindsdien is met voortvarendheid gewerkt aan het inspreken van het Oude Testament. Dat werk is nu afgerond. De gehele Bijbel is ingelezen door vrijwilligers in een opnamestudio van de CBB in Zeist.

Te leen of te koop

Deze Bijbel op cassette is bij de CBB (tel. 0341-551014), net als duizenden andere gesproken boeken, kosteloos te leen voor blinden, slechtzienden en anderen die niet op de gebruikelijke manier kunnen lezen. Ook is de Bijbel te koop: per bijbelboek, per testament

of compleet. Door giften van bedrijven aan de GBS is het mogelijk om de volledige uitgave aan te bieden voor slechts f 75,-. Dat is ongeveer de prijs van een gedrukte huisbijbel. Zowel via de GBS als de CBB is ook de grootlettereditie van de Bijbel (in zes delen) verkrijgbaar.

Boekbesprekingen

De Heilige Oorlog, John Bunyan, naverteld door M.J. Ruissen, Uitgeverij de Ramshorn-, Goes, 155 blz., f 32,50. Op een basisschool te Goes heeft dhr. Ruissen dit boek van Bunyan naverteld. In 1984 werden deze vertellingen in boekvorm op de markt gebracht. Nu ligt de derde druk

voor ons. De inhoud is enigermate vernieuwd en uitgebreid. Het voorwoord van Bunyan is opgenomen alsook enkele voetnoten. Het boek is verdeeld in 18 hoofdstukken met aan het einde van elk hoofdstuk gespreksvragen. Rino Visser heeft de illustraties verzorgd. We wensen het boek in veler handen. Het bevat waardevolle lessen voor jong en oud. Er is een mooie kleurenposter te verkrijgen voor f 15,95 die prins Immanuel toont voor stad mensziel op de berg genadig. Ook kunnen tien wenskaarten met gebeurtenissen uit de Heilige Oorlog besteld worden voor f 4,95.

Prof. dr. K. Schilder, **Verzamelde werken 1940-1941**, 504 blz., f 95,-, Uitgeverij De Vuurbaak, Barneveld. In de jaren vijftig en zestig was een begin gemaakt met de uitgave van de verzamelde werken van Schilder. Negen delen verschenen indertijd. De prof. dr. K. Schilder Stichting heeft besloten de onderbroken uitgave opnieuw ter hand te nemen. Zo wil deze stichting bijdragen aan de verzorging van de geestelijke nalatenschap van Schilder, de voorman van de Vrijmaking in 1944. Het reeds enige tijd geleden verschenen eerste deel bevat de publicaties van prof. Schilder uit de jaren 1940 en 1941. Twee zaken worden in dit keurig verzorgde eerste deel aan de orde gesteld: Schilders standpunt over de pluriformiteit van de kerk (waarbij Schilder ook oog heeft voor de Gereformeerde Gemeenten) en het standpunt van Schilder ten opzichte van de Duitse bezetting en het natio-

naal socialisme. We zien met belangstelling uit naar het vervolg van deze serie. Dr. G. Harinck voorzag de teksten van een inleiding en aantekeningen. Het boek is een uitstekende gelegenheid om zich te verdiepen in het gedachtegoed van prof. dr. K. Schilder.

TEXEL:

in de herfstvakantie nog vrijstaande bungalows met wasmachine op rustig gelegen bungalowpark

"De Verrassing"

in Oosterend (Texel).

Bel voor de folder en prijslijst:
0222 - 31 83 91.

NIEUW- LEKKERLAND

Ned. Herv. Kerk
aan de Lekdijk
D.V. donderdag 10 okt.
19.30 uur

ZENDINGSVOND VOOR CHINA

Spreekers:

Opening door ds. C. v.d. Berg
Dr. Cameron Tallach
uit Hong Kong
Zend. J. van Woerden
uit Schotland (vert.)
Slotwoord kandidaat
Ch. Schreur uit China

**Kollekte voor Bijbels
voor China
t.b.v. Bonisa-zending**

*Allen hartelijk welkom.
Na de samenkomst
mogelijkheid de sprekers
te ontmoeten.*

- Wij verzorgen begravenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.
Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewij b.v., architect BNA

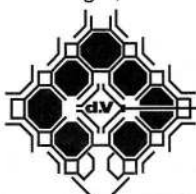
Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

- * Utiliteitsprojecten
 - kantoren
 - scholen
 - kerken
 - bedrijvenparken
 - sociale werkplaatsen
 - multi-funktionele gebouwen

- * Woningbouw zoals:
 - gesubsidieerde (premie A - woningwet)
 - bungalows - 2 onder 1 kap
 - renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

**buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewij b.v., architect BNA reg. nr. 1.890126.262**

oosthavendijk 46 3241 lk middelharnis tel. 0187-485800
postbus 82 3240 ab middelharnis fax 0187-486910